

รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการยึดทรัพย์สินของกลีกร
พุทธศักราช ๒๕๗๕

ส่วนที่ ๑
ข้อมูลเบื้องต้น

๑. หน่วยงานผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ กรมบังคับคดี
๒. หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย กรมบังคับคดี
๓. ผู้รักษาการตามกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๔. เหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)
 - ครบรอบระยะเวลาที่กำหนด
 - ได้รับหนังสือร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้องในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับ การร้องเรียนหรือมีข้อเสนอแนะ).....
 - ได้รับ ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการพัฒนากฎหมายในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับ การเสนอแนะให้ประเมิน).....
 - อื่น ๆ คือ.....
๕. วันที่มีเหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ ปีพ.ศ. ๒๕๖๕ โดยประเมินผลที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมาย ตั้งแต่วันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๗๕ ถึงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๕ (วันที่ประเมินผลสัมฤทธิ์)
๖. รายชื่อกฎที่เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลสัมฤทธิ์ในรายงานฉบับนี้ ไม่มี
๗. รายชื่อกฎที่ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นการเฉพาะ (ประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นรายฉบับ ตามแบบรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎ) ไม่มี

ส่วนที่ ๒

การวิเคราะห์ความจำเป็นและผลกระทบของกฎหมาย

๘. กฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาใด กฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการจำกัดการยึด ทรัพย์สินของกลีกรในบางประเภทเพื่อให้กลีกรสามารถประกอบอาชีพในทางเกษตรกรรมต่อไปได้
๙. มาตรการสำคัญที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายนี้ คือ เป็นการจำกัดการยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ ที่ทำการกลีกร ไม่ให้ถูกเจ้าหนี้ทำการยึดทรัพย์สินประเภทพืชผลของเกษตรกรที่มีความสำคัญ ซึ่งได้แก่ พืชผล ที่ยังไม่ถึงเวลาเกี่ยวเก็บ พืชพันธุ์ที่จะใช้ในปีต่อไปตามปริมาณอันสมควร พืชผลที่เก็บไว้สำหรับเลี้ยงชีพของ ลูกหนี้ตามคำพิพากษาและสัตว์ สิ่งของ เครื่องมือ เครื่องใช้ ในการประกอบอาชีพ เท่าที่จำเป็นในการเลี้ยงชีพ และในการประกอบอาชีพ

๑๐. กฎหมายนี้มีบทบัญญัติกำหนดให้ประชาชนต้องกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ อย่างไร กฎหมายฉบับนี้มีบทบัญญัติที่กำหนดให้ประชาชนต้องงดเว้นกระทำการ คือ ห้ามไม่ให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาดำเนินการยึดทรัพย์สินของภิกษุที่มีความสำคัญตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้

๑๑. กฎหมายนี้ยังมีความจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพการณ์ พัฒนาการของเทคโนโลยี และวิถีชีวิตของประชาชนหรือไม่ เพียงใด หลักการของพระราชบัญญัติว่าด้วยการยึดทรัพย์สินของภิกษุ พ.ศ. ๒๕๗๕ คือ การห้ามไม่ให้เจ้าหน้าที่ทำการยึดทรัพย์สินของผู้ทำการภิกษุที่มีความสำคัญ ซึ่งปัจจุบันประชากรของประเทศไทยในบางส่วนยังคงทำการภิกษุกรรมอยู่ ในกรณีนี้ผู้ที่ทำการภิกษุกรรมอยู่ในฐานะเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาทรัพย์สินของผู้ทำการภิกษุกรรมบางอย่างจึงมีความจำเป็นในการประกอบอาชีพ จึงไม่ควรให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาทำการยึดทรัพย์สินได้ เช่น พืชผลที่ยังไม่ถึงเวลาเก็บเกี่ยว เครื่องมือที่ใช้ในการทำการภิกษุกรรม เป็นต้น ดังนั้น กฎหมายฉบับนี้จึงยังมีความสมเหตุ สมผล และยังคงมีความสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน

๑๒. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการมีกฎหมายนี้ คือ กฎหมายฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่เป็นภิกษุจะไม่ถูกเจ้าหน้าที่ยึดทรัพย์สินที่มีความสำคัญ ซึ่งมีความจำเป็นต่อการประกอบอาชีพภิกษุกรรมและการดำรงชีพตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้

๑๓. กฎหมายนี้ก่อให้เกิดผลดังต่อไปนี้หรือไม่ อย่างไร (ให้พิจารณาตอบเฉพาะประเด็นสำคัญที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกฎหมาย โดยไม่ต้องตอบทุกประเด็นก็ได้)

- เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน ไม่เป็น
- ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม กฎหมายฉบับนี้เป็นการกำหนดให้ทรัพย์สินของภิกษุประเภทพืชผลที่ต่างๆ ที่จำเป็นในการเลี้ยงชีพของผู้ทำการภิกษุกรรม เครื่องมือที่ใช้ในการทำการภิกษุกรรม ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ทำการยึด ซึ่งทรัพย์สินดังกล่าวมีความจำเป็นต่อผู้ทำการภิกษุกรรมที่อาจมีรายได้น้อยอันเป็นการสร้างความเป็นธรรมให้กับลูกหนี้ที่เป็นภิกษุให้สามารถใช้ประโยชน์จากพืชผลและเครื่องมือในการประกอบอาชีพดังกล่าวได้
- เป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันหรือการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ไม่เป็น
- เป็นการพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ ไม่เป็น
- มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ หรือผลกระทบอื่นที่สำคัญ กฎหมายฉบับนี้ทำลูกหนี้ที่เป็นภิกษุสามารถทำการประกอบอาชีพต่อไปได้ ซึ่งมีข้อดีคือทำให้เกิดรายได้มาชำระหนี้ให้กับเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นประโยชน์กับทั้งลูกหนี้ที่เป็นภิกษุและเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ การที่ลูกหนี้สามารถชำระหนี้ให้กับเจ้าหน้าที่ได้ก็จะมีผลดีต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

นอกจากกฎหมายฉบับนี้จะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจแล้วยังมีผลกระทบต่อสังคม กล่าวคือ การที่บุคคลหนึ่งอยู่ในสถานะเป็นลูกหนี้อย่อมต้องมีผลกระทบต่อจิตใจอาจเกิดสภาวะตึงเครียดเกรงว่าจะไม่สามารถหาเงินมาชำระหนี้ได้ หากลูกหนี้ไม่สามารถทำการประกอบอาชีพต่อไปได้ก็อาจเป็นสาเหตุทำให้เกิดการประกอบอาชญากรรมต่างๆ ซึ่งก็จะเป็นปัญหาต่อสังคม กฎหมายฉบับนี้แม้จะมีผลเป็นการจำกัดสิทธิของเจ้าหน้าที่ในการยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ แต่ในภาพรวมแล้วก็จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทั้งเจ้าหน้าที่ ลูกหนี้และสังคมโดยรวม กล่าวคือ เมื่อลูกหนี้ยังสามารถประกอบอาชีพต่อไปได้ก็จะทำให้มีเงินมาชำระหนี้ให้กับเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่โดยตรงและเกิดประโยชน์ต่อลูกหนี้ซึ่งทำให้จำนวนหนี้ลดลง และที่สำคัญเมื่อลูกหนี้ยังสามารถประกอบอาชีพต่อไปได้ ก็จะทำให้ลดปัญหาในการก่อให้เกิดอาชญากรรมในรูปแบบต่างๆ สังคมเกิดความสงบสุข

๑๔. มีสถิติการดำเนินคดีและการลงโทษตามกฎหมาย หรือสถิติการปฏิบัติตามและการบังคับการ ให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร ไม่มี

๑๕. มีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายนี้หรือไม่อย่างไร ไม่มี

ส่วนที่ ๓

การตรวจสอบเนื้อหาของกฎหมาย

๑๖. กฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่อย่างไร กฎหมายฉบับนี้มีความใกล้เคียงกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๔ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ในเรื่องทรัพย์สินที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี แต่ไม่เป็นการซ้ำซ้อนกัน เนื่องจาก ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๔ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ไม่มีบทบัญญัติเรื่องการยึดทรัพย์สินของภริยาไว้เป็นการเฉพาะ

๑๗. มีการฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลปกครอง หรือการร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกี่ยวกับกฎหมายนี้กี่เรื่องและในประเด็นใด ไม่มี

๑๘. การใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และโทษอาญาในกฎหมายนี้ (ถ้ามี) ยังมีความเหมาะสมอยู่หรือไม่ อย่างไร ไม่มี

ส่วนที่ ๔

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๑๙. การรับฟังความคิดเห็น

ได้รับฟังความคิดเห็นโดยถูกต้องตามข้อ ๕ และข้อ ๖ ของแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายแล้ว

ได้รับฟังความคิดเห็นโดยวิธีอื่นนอกจากผ่านระบบกลาง (หากมี โดยระบุทุกวิธี)

(๑) การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน ได้แก่ www.led.go.th

(๒) การส่งแบบสำรวจความคิดเห็นไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

ผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นเกี่ยวกับกฎหมายนี้หรือผลกระทบของกฎหมายนี้อย่างไร

การรับฟังความคิดเห็นในการประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติว่าด้วยการยึดทรัพย์สินของภริยา พุทธศักราช ๒๕๗๕ ผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากกฎหมายฉบับนี้มีจำนวนมากสามารถแบ่งออกได้เป็นกลุ่มต่างๆ ดังนี้ กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กลุ่มสำนักงานกฎหมาย กลุ่มนักวิชาการ กลุ่มลูกหนี้ตามคำพิพากษา กลุ่มสถาบันการเงินและบริษัทบัตรเครดิตและกลุ่มประชาชนทั่วไป ดังนั้น ในการรับฟังความคิดเห็นจึงได้จัดทำหนังสือเชิญกลุ่มบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมแสดงความคิดเห็นต่อกฎหมาย

ฉบับนี้ โดยในแบบแสดงความคิดเห็นแบ่งคำถามเป็น ๔ ข้อ ทั้งนี้ สามารถสรุปสาระสำคัญของความเห็นหรือข้อเสนอแนะได้ดังนี้

๑. ท่านเห็นว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยการยึดทรัพย์สินของกสิกร พุทธศักราช ๒๔๗๕ ยังมีความจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน หรือไม่อย่างไร

ผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นส่วนใหญ่แล้วมีความเห็นว่ากฎหมายฉบับนี้ยังมีความจำเป็น แต่อาจไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน โดยมีความคิดเห็น ดังนี้

๑.๑ บทบัญญัติของพระราชบัญญัติว่าด้วยการยึดทรัพย์สินของกสิกร พ.ศ. ๒๔๗๕ อาจมีบางส่วนที่ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น บทบัญญัติที่ห้ามไม่ให้เจ้าหน้าที่ยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ที่เป็นกสิกรบางประเภทที่มีความสำคัญ ควรมีการกำหนดจำนวนเงินหรือทรัพย์สินที่เจ้าหน้าที่สามารถทำการยึดหรืออายัดได้ มิใช่ห้ามเจ้าหน้าที่ทำการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของกสิกรทั้งหมดดังเช่นที่กำหนดไว้ในกฎหมายในปัจจุบัน ทั้งนี้ควรมีการกำหนดเช่นเดียวกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาคการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งที่กำหนดว่าเงินเดือนในส่วนที่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาทสามารถอายัดได้ เป็นต้น

๑.๒ กสิกรในปัจจุบัน มีนิติบุคคลมาดำเนินการมากขึ้น แต่กฎหมายนี้มีได้เจาะจงเฉพาะกสิกรที่เป็นบุคคลธรรมดาเท่านั้น และจากคำนิยามตามกฎหมาย ต้องอาศัยการตีความเป็นหลักประกอบกับกสิกรมีการนำอุปกรณ์/เทคโนโลยีมาใช้ในการทำกิจกรรมมากขึ้น และขนาดการทำกิจกรรมมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก ดังนั้น ถ้อยคำในกฎหมายจำเป็นต้องพิจารณาตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏในปัจจุบันด้วย

๑.๓ บทบัญญัตินี้มีความจำเป็นและสำคัญต่อสังคมไทยในปัจจุบัน เพียงแต่เนื้อหาบางส่วนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนเนื้อหาบางประการเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

๒. ท่านเห็นว่าบทบัญญัติในพระราชบัญญัติว่าด้วยการยึดทรัพย์สินของกสิกร พุทธศักราช ๒๔๗๕ มีความชัดเจนเหมาะสมหรือไม่ หรือควรแก้ไขเพิ่มเติมอย่างไร

ผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นส่วนใหญ่แล้วมีความเห็นว่ากฎหมายฉบับนี้ไม่มีความชัดเจน ไม่มีความเหมาะสมและควรแก้ไข โดยมีความคิดเห็น ดังนี้

๒.๑ มีความเห็นว่า เนื่องจากเป็นกฎหมายที่มีมานานแล้ว ควรมีการแก้ไขให้ทันกับสภาพการณ์ปัจจุบัน เช่น ควรกำหนดราคาให้ชัดเจนไว้ในมาตราที่ว่าเครื่องมือทำการเกษตรที่มีราคาไม่เกินจำนวนเท่าใดที่ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ทำการยึด เนื่องจากในปัจจุบันราคาของเครื่องมือทำการเกษตรอาจมีมูลค่าสูง หากห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ยึดอาจทำให้เจ้าหน้าที่เสียหายได้ เป็นต้น

๒.๒ มีความเห็นว่า เนื่องจากพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานเนื้อหาบางประการอาจไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน จึงเห็นว่าจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมให้เหมาะสมและครอบคลุมทรัพย์สินที่กสิกรจำเป็นต้องใช้ประกอบอาชีพในปัจจุบันยิ่งขึ้น โดยกรมบังคับคดีอาจพิจารณาทบทวนการบังคับใช้กฎหมายที่ผ่านมาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่ามีปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ยังหรือไม่ เช่น อาจพิจารณาว่าทรัพย์สินของกสิกรที่ต้องห้ามยึดทรัพย์สินตามที่กำหนดไว้แล้ว ได้แก่ พืชผลที่ยังไม่ถึงเวลาเกี่ยวเก็บ พืชพันธุ์ที่จะใช้ในปีต่อไป และพืชผลที่เก็บไว้สำหรับเลี้ยงตัวและครอบครัวตามฐานานุรูปสำหรับปีหนึ่งเพียงพอที่จะทำให้กสิกรสามารถประกอบการอาชีพในทางกิจกรรมต่อไปได้หรือไม่ และควรพิจารณากำหนดทรัพย์สินเพิ่มเติม เช่น ที่ดินที่กสิกร ใช้ปลูกพืชผลที่ยังไม่ถึงเวลาเกี่ยวเก็บจำเป็นต้องห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ยึดด้วยหรือไม่ สำหรับทรัพย์สินที่เข้าซ้อนกับบทบัญญัติในมาตรา ๓๐๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง อาจพิจารณาตัดออกได้

๒.๓ มีความเห็นว่า ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องคำจำกัดความ เช่น บทบัญญัติดังกล่าว ใช้บังคับแก่กสิกรซึ่งเพาะปลูกในที่ดินไม่เกินกว่า ... ไร่ หรือใช้บังคับแก่กสิกรซึ่งมีรายได้ต่อครอบครัวเฉลี่ยไม่เกินเดือนละ ... บาท เป็นต้น อันเป็นการจำกัดขอบเขตกลุ่มกสิกรที่ควรได้รับประโยชน์จากราชบัญญัตินี้

๒.๔ มีความเห็นว่า อาจพิจารณาเพิ่มรายละเอียดของคำว่า “กสิกร” ให้หมายถึง บุคคลธรรมดาเท่านั้นและควรจำกัดจำนวน/มูลค่าของทรัพย์สินที่ห้ามยึดให้ชัดเจน เช่นเดียวกับกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

๓. ท่านเห็นว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยการยึดทรัพย์สินของกสิกร พุทธศักราช ๒๔๗๕ ที่ได้นำมาบัญญัติไว้เป็นพระราชบัญญัติเช่นในปัจจุบันมีความเหมาะสมแล้วหรือไม่เพียงใด หรือควรยกเลิกเพื่อนำไปบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๔ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งหรือไม่อย่างไร

ผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นส่วนใหญ่แล้วมีความเห็นว่าควรยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยการยึดทรัพย์สินของกสิกร พุทธศักราช ๒๔๗๕ เพื่อนำไปบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๔ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง โดยมีความคิดเห็น ดังนี้

๓.๑ มีความเห็นว่า หากนำหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการยึดทรัพย์สินของกสิกร พุทธศักราช ๒๔๗๕ มาบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๔ ลักษณะ ๒ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง จะเป็นการสะดวกแก่ประชาชน ผู้บังคับใช้กฎหมายและผู้ที่เกี่ยวข้องในการเข้าถึงบทกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับคดีกับลูกหนี้ตามคำพิพากษาในคราวเดียวสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๗ ซึ่งกำหนดให้รัฐดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่างๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

๓.๒ มีความเห็นว่า เนื่องจากหลักการของพระราชบัญญัติว่าด้วยการยึดทรัพย์สินของกสิกรฯ ยังมีความจำเป็น เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่ประกอบอาชีพกสิกรรมโดยเฉพาะ เพื่อไม่ให้ถูกยึดทรัพย์สินที่เป็นพืชผลที่จะเก็บเกี่ยวหรือจะใช้เลี้ยงครอบครัวในปีต่อไป แต่การกำหนดแยกเป็นกฎหมายเฉพาะ โดยไม่ได้รวมอยู่ในบทบัญญัติเรื่องการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งเป็นกฎหมายกลางและมีบทบัญญัติคุ้มครองลูกหนี้ตามคำพิพากษาเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีไว้แล้ว ทำให้เป็นภาระแก่หน่วยงานรัฐในการใช้บังคับกฎหมายและยากต่อการเข้าถึงของประชาชนทั่วไปและกสิกร ดังนั้น เพื่อเป็นการดำเนินการให้เจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง ตามมาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รวมทั้งเพื่อให้รัฐมีกฎหมายเท่าที่จำเป็นและลดความซ้ำซ้อนกันของกฎหมายตามมาตรา ๓๐ (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติหลักการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฯ จึงเห็นควรยกเลิกพระราชบัญญัตินี้ และนำบทบัญญัติที่เป็นหลักการของพระราชบัญญัตินี้ไปแก้ไขเพิ่มเติมในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๔ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง

๓.๓ มีความเห็นว่า ควรยกเลิกแล้วนำไปบัญญัติรวมไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๔ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง เพื่อให้รวมอยู่ในภาคการบังคับคดีทั้งหมด

๓.๔ มีความเห็นว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการยึดทรัพย์สินของกสิกร พุทธศักราช ๒๔๗๕ มีหลักการที่สำคัญคือ การจำกัดการยึดทรัพย์สินของกสิกร เพื่อให้กสิกรสามารถประกอบอาชีพทางกสิกรรมต่อไปได้

โดยกำหนดให้ทรัพย์สินบางประเภทของลูกหนี้ตามคำพิพากษา เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาไม่สามารถบังคับคดีได้ ซึ่งหลักการดังกล่าวมีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ป.วิ.พ.) ภาค ๔ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ในส่วนที่ ๒ ซึ่งเป็นเรื่องทรัพย์สินที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี ดังนั้น กรมบังคับคดีอาจพิจารณาความเหมาะสมในการยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยการยึดทรัพย์สินของภิกษุ พุทธศักราช ๒๔๗๕ และนำบทบัญญัติดังกล่าวไปบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เพื่อให้มีกฎหมายเท่าที่จำเป็น และน่าจะเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนและเจ้าหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดีได้มากยิ่งขึ้น

๔. ความคิดเห็นอื่นๆ

มีหน่วยงานได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมจำนวน ๑ หน่วยงาน ดังนี้ ปัจจุบัน กฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจ ได้กำหนดให้เจ้าของทรัพย์สินนำทรัพย์สินต่างๆ มาเป็นหลักประกันได้มากขึ้น ซึ่งรวมถึงต้นไม้มีค่าทางเศรษฐกิจที่อาจเข้าข่ายเป็นทรัพย์สินที่ห้ามยึดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการยึดทรัพย์สินของภิกษุ พุทธศักราช ๒๔๗๕ ด้วย ดังนั้น หากจะทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายนี้ ก็น่าจะพิจารณารายละเอียดของทรัพย์สินที่ห้ามยึดเพิ่มเติมว่าควรครอบคลุมแค่ไหนเพียงไร เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและความชัดเจนในการดำเนินการของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

๒๐. ได้นำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายของกฎหมายฉบับนี้ (ถ้ามี) มาประกอบการพิจารณาด้วยแล้วหรือไม่ ไม่มี

๒๑. หน่วยงานได้

๒๑.๑ ออกกฎหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เพื่อที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายหรือไม่ อย่างไร หน่วยงานได้นำหลักการสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ คือ ห้ามมิให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษายึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ที่ทำการภิกษุกรรมซึ่งเป็นทรัพย์สินที่มีความสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดมาบัญญัติไว้ในระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการบังคับคดีของเจ้าพนักงานบังคับคดี พ.ศ. ๒๕๒๒

๒๑.๒ ดำเนินการอื่นเพื่อปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายนี้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน หน่วยงานได้มีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้เกิดความเข้าใจในกฎหมายที่ใช้บังคับในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ถูกบังคับใช้กฎหมายหรือผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงข้อมูลตามสื่อต่างๆ อย่างทั่วถึง

๒๒. ผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๒๒.๑ กฎหมายนี้มีการบังคับใช้หรือไม่ อย่างไร พระราชบัญญัติว่าด้วยการยึดทรัพย์สินของภิกษุ พุทธศักราช ๒๔๗๕ เป็นกฎหมายที่มีการบังคับใช้เป็นการทั่วไป และได้มีการบังคับใช้มาอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาไม่สามารถดำเนินการยึดทรัพย์สินของภิกษุที่มีความสำคัญตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้

๒๒.๒ หากมีการบังคับใช้ เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร เมื่อมีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ก็จะเป็นการคุ้มครองลูกหนี้ตามคำพิพากษาผู้ประกอบการอาชีพทำภิกษุกรรมไม่ให้ถูกบังคับคดีกับทรัพย์สินที่มีความจำเป็นในการทำภิกษุกรรมตามที่กฎหมายฉบับนี้กำหนดไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่ประกอบอาชีพทำภิกษุกรรมสามารถประกอบอาชีพในทางภิกษุกรรมต่อไปได้ซึ่งก็จะปฏิบัติตามหลักการของกฎหมายฉบับนี้

๒๒.๓ ประชาชนมีภาระหรือรัฐมีต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร ประชาชนไม่มีภาระใดๆที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้และรัฐก็ไม่มีต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายนี้

๒๒.๔ เกิดผลที่ไม่ได้คาดคิดหรือไม่พึงประสงค์หรือไม่ ไม่มี

๒๓. กฎหมายนี้คุ้มค่าหรือได้สัดส่วนเมื่อเทียบประโยชน์ที่ได้รับกับภาระของประชาชนและทรัพยากรที่ใช้ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร จากการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องพบว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการยึดทรัพย์สินของภสิกร พุทธศักราช ๒๕๗๕ ยังมีประโยชน์ต่อประชาชนแต่อย่างไรก็ดี อาจมีความใกล้เคียงกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๔ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งเรื่องทรัพย์สินที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี ดังนั้น จึงต้องนำประเด็นนี้มาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงต่อไป

๒๔. สมควรยกเลิก แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายหรือกฎหรือไม่ อย่างไร จากการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องพบว่ากฎหมายฉบับนี้มีความใกล้เคียงกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๔ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง แต่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๔ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ไม่มีบทบัญญัติเรื่องการยึดทรัพย์สินของภสิกรไว้เป็นการเฉพาะ ดังนั้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง ตามมาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รวมทั้งเพื่อให้รัฐมีกฎหมายเท่าที่จำเป็นและลดความซ้ำซ้อนกันของกฎหมายตามมาตรา ๓๐ (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ กรมบังคับคดีจึงมีความเห็นสมควรยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยการยึดทรัพย์สินของภสิกร พุทธศักราช ๒๕๗๕ และนำบทบัญญัติที่เป็นหลักการของพระราชบัญญัตินี้ไปแก้ไขเพิ่มเติมในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๔ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งและจะต้องทำการแก้ไขบทบัญญัติให้มีความสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน

๒๕. สมควรดำเนินการอื่นเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือมีข้อเสนออื่นหรือไม่ อย่างไร ไม่มี

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบ และวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ น. เพ็ญใจ

(นางทัศนีย์ เปาอินทร์)

อธิบดีกรมบังคับคดี

๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ กรมบังคับคดี

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ นางสาวดาเนียร วิทยากุล

โทร. ๐ ๒๘๘๗ ๕๑๕๕

อีเมล danian.w@led.mail.go.th